

ПАМЕТНА ЗАПИСКА
от
ГОДИШНАТА СРЕЩА НА НАЦИОНАЛНАТА СЪДЕБНА МРЕЖА ЗА
МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО НАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ПРОВЕДЕНА НА 17.04.2026 г.

На 17.04.2026 г., петък, от 10:30 ч., присъствено в сградата на ВСС и онлайн се проведе Годишната среща на Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела в Република България (НСММСНД), на която Мрежата представи своята дейност за 2025 г.

В срещата участваха следните членове на НСММСНД:

1. Мариета Неделчева – съдия в Окръжен съд – София, национално лице за контакт на НСММСНД и звено за контакт в Европейската съдебна мрежа;
2. Татяна Грозданова - съдия в Апелативен съд – София;
3. Светла Даскалова – съдия в Окръжен съд – Варна;
4. Лидия Георгиева – председател на Районен съд – Своге,
5. Камелия Ненкова – съдия в Районен съд – Перник.

В мероприятиято взеха участие и:

1. Вероника Имова – член на Висшия съдебен съвет,
2. съдия Веселина Ставрева – член на Комисията по атестирането и конкурсите при Съдийската колегия на ВСС,
3. Светла Иванова - прокурор в Окръжна прокуратура – Ловеч,
4. Иванка Которова – прокурор във Върховна касационна прокуратура (ВКП),
5. Цветомир Йосифов – завеждащ „Международен отдел“ във ВКП и национален кореспондент на Европейската съдебна мрежа (ЕСМ) за България,
6. Ивайло Илиев – прокурор в Окръжна прокуратура – Кюстендил и асистент на националния представител на Република България в Евроюст,
7. Силвия Димитрова – заместник-директор на НИП,
8. Милена Ценова и Катя Панова – представители на Министерство на правосъдието,
9. Деляна Досева и Мария Дойчева – представители на Центъра за изследване на демокрацията.

Съдия Неделчева откри срещата, след което започна с представяне на Доклада за дейността на Мрежата за 2025 г.

Съдия Неделчева предостави подробна информация за основните направления в дейността на НСММСНД, нейното организационно развитие, оказаната методическа и практическа помощ, участието в дейността на Европейската съдебна мрежа, проведените обучения, идентифицираните затруднения при прилагането на инструментите за международно сътрудничество и насоките за развитие през 2026 г. Тя обърна внимание, че от 25.01.2025 г. всички членове на Мрежата са избрани и за контактни точки в Европейската съдебна мрежа, което усилва оперативния капацитет.

Мрежата подпомага прякото съдебно сътрудничество, улеснява контактите с компетентните органи и дава практическа и правна помощ по трансгранични

наказателни дела. Предвид обстоятелството, че съставът на мрежата е непълен и няма представители от два от апелативните райони в страната - Велико Търново и Пловдив, с оглед осигуряване на национално покритие и координация, дейността свързана с тези райони се поема от представителите на мрежата от останалите апелативни райони, съгласно вътрешно разпределение.

Отчетен бе ръст на дейността по запитвания за правна помощ, които през 2025 г. са 196 бр., спрямо 167 бр. през 2024 г. Прецизирано бе, че членовете на Мрежата са работили по 159 престъпления, от които 118 тежки. Най-използваните инструменти са европейската заповед за разследване – 48 бр., европейска заповед за арест/екстрадиция – 41 бр., молби за правна помощ – 40 бр., както и изпълнение или издаване на удостоверения във връзка с изпълнение на наказания лишаване от свобода – 22 бр., финансови санкции – 15 бр., пробация – 6 бр., конфискации и обезпечения – 4 бр.

Отчетено бе и участието на членовете на НСММСНД в пленарни и регулярни срещи и други дейности на ЕСМ, както и в обучения, организирани от Националния институт на правосъдието (НИП), Европейската мрежа за съдебно обучение и други институции. Членовете на мрежата отлично взаимодействат и си партнират с националния представител на Република България в Евроюст, Националната прокурорска мрежа за международно правно сътрудничество и Министерството на правосъдието. Посочено бе, че сред актуалните и разисквани теми в професионалните среди е приложението на изкуствения интелект в правосъдието, като същата е била широко застъпена в обучителната дейност на НИП съвместно с Мрежата през изминалата година, включително чрез уебинари и специализирани семинари за дигиталната трансформация, етика и електронни доказателства.

Съдия Неделчева припомни, че през 2025 г. тържествено са отбелязани 10 години от създаването на Мрежата и подчерта, че през този период тя не само се е утвърдила като фактор в областта на международното сътрудничество по наказателни дела, но и е създаден мост и отлично взаимодействие между институциите, ангажирани с международното сътрудничество по наказателни дела. Тя допълни, че през отчетния период основните предизвикателства пред членовете на Мрежата са свързани с практически затруднения при работата с различни инструменти за правна помощ (забавяния при връчване на книжа, загубени или препращани ЕЗР, неработещи канали за комуникация, формално издирване на лица и механично препращане към некомпетентни съдилища), нормативни и методически дефицити (нееднаква практика по някои инструменти, нужда от актуализация на наръчника по РР 2008/909, оскъдна практика по обезпечения, конфискации и европейска заповед за защита), езикови и преводни проблеми (частични, неточни или машинни преводи при финансови санкции, което налага допълнителни разяснения и забавя изпълнението), както и недостатъчно информационни ресурси (нужда от повече наръчници, решения на СЕС и ЕСПЧ и практически материали, които да бъдат публикувани в раздела, предназначен за дейността на мрежата на страницата на ВСС).

В тази връзка са набелязани пет основни приоритета за 2026 г., предвиждащи продължаване на обученията, свързани с подготовка за цифровизацията с фокус върху платформите, електронните доказателства и новите европейски регламенти, обучение на обучители за изграждане на вътрешен капацитет в Мрежата, провеждане на регионални обучения и осигуряване на практически ресурси за по-рядко прилаганите инструменти.

Съдия Неделчева изказа благодарност към Съдийската колегия на ВСС за ползотворното сътрудничество и оказваната помощ за дейността на Мрежата. В отговор г-жа Вероника Имова – член на ВСС, даде висока оценка за представения отчетен доклад, цялостната дейност на Мрежата и личния принос на нейните членове за издигане ролята и доверието към българската съдебна система в областта на международно-правното сътрудничество. Тя обърна внимание както на експертизата на съдиите, така и на тяхната роля и ангажираност за разширяване на възможностите за дигитализация в рамките на европейските документи.

По време на срещата бе повдигнат въпросът за бъдещата дейност на мрежата в условията на ограничената мандатност на членство в мрежата (два пъти по пет години) и запазването на натрупаните експертиза и познания на членовете с опит в международното правно сътрудничество по наказателни дела, които след приключване на втория мандат от пет години няма възможност да бъдат реализирани. Госпожа Вероника Имова, изрази мнение, че е целесъобразно ВСС да съдейства и този авторитет който са утвърдили в международната правна общност и в рамките на Европейската съдебна мрежа да бъде съхранен и запазен. Тя изрази готовност да постави въпроса за преразглеждане на Правилата за дейността на мрежата по отношение на мандатността на членовете, както и за отчитане на тяхната работа в мрежата по отношение на атестирането им и тяхната натовареност.

Поздравления за отчетените резултати и цялостната дейност на Мрежата, както и благодарности за изграденото отлично сътрудничество и ползотворно взаимодействие изказаха прокурор Йосифов, прокурор Илиев и представителите на Министерство на правосъдието и Националния институт на правосъдието. Представителите на Центъра за изследване на демокрацията (ЦИД) изразиха благодарност за сътрудничеството с Мрежата и оказаното съдействие по проекти, изпълнявани от ЦИД, посредством споделяне на практически познания и опит от страна на членовете на Мрежата.

Срещата бе закрыта от съдия Мариета Неделчева, която още веднъж изрази благодарност към всички участници.